

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Litvanci in kulturni boj v Litvi

Kaunas, maja 1931.

Kulturni boj v Litvi postaja od dne do dne ostrejši — bliža se mehikanskemu preganjanju. Litvanski narod trpi... Na videz mirno prenaša vladno nasilnega diktatorja Smetone in njegovega izvoljenega masonskega krkela. Med ljudstvom vre, a svoje volje in svojih misli jasno izraziti ne sme, zakaj listi so pod strogo vojno cenzuro. Seveda vladni listi, ki trobijo ž njo v isti rog, ki danes hvalijo diktaturo, ki se ji prilzujejo — oni nimajo nobenih neprilic — saj na ves glas pritrujejo in se klanjajo svobodomiselnemu Smetoni; saj se vse preganjanja in zatiranja katoliške akcije. Ljudstvo še mirno čaka... Severnjak, ki bolj počasi misli, boljše premisli; računa in tuhta — a ko pride ugoden čas, takrat pa z vso odločnostjo svoje osebnosti stopi naprej in s hladno gesto preudarnega diplomata premakne figuro na šahovski deski.

Dvoje leži kot dubomorna megla nad Litvo: diktatura in kulturni boj, ki si ga litvanski narod nikoli in nikdar ni želel, ki so mu ga strupeni nasprotniki vsilili. — Vendar bo žilavi in konservativni 2milijonski litvanski narod prestal obe preizkušnji. Saj se je v srditih bojih za obstanek proti vsem sovražnikom v zgodovini vztrajno vzdržal. — V verskih ozirih je bojeval že od davnih časov hude boje: v 13. stoletju z nemškim viteškim redom, v 14. stol. s Poljaki in v 18. in 19. stol. z ruskim pravoslavljem. Po razdelitvi Poljske l. 1795 je večina Litve pripadla Rusiji. Začelo se je poruševanje in uvaanje pravoslavja, a brez znatnega uspeha. Litvanska univerza v Vilnu je bila pozneje radi poljsko-litvanske vstaje razpuščena. Edina višja šola so bila bogoslovja, kjer se je šolala narodno zavedna duhovščina. Ta je bila po svojem poklicu v vednem neposrednem stiku z narodom in zato dolžna obdržati z njim v njegovem jeziku. Ker pa je veljal vsak župnik pod carsko vlado v župniji tudi kot civilni uradnik, zato je imela duhovščina na ljudstvo velik vpliv. Vendar več desetletij nismo smeli nobene knjige tiskati v litvanskem jeziku, niti molitvenikov ne. Po tolerančnem carskem ediktu l. 1905 so bili zopet duhovniki prvi, ki so ustanovili lastno tiskarno ter začeli izdajati pravi litvanski družinski list za prosveto preprostega ljudstva. Tudi v bojih za svobodo jezika in narodne pravice je stala duhovščina v prvi vrsti. Da je danes Litva svobodna in samostojna, se ima v veliki meri zahvaliti duhovščini. Ta je v svojo lastno nevarnost branila pravice litvanskega naroda. Koliko duhovnikov je preganjala ruska vlada in so morali radi svojega odločnega verskega in narodnega stališča v sibirsko preganstvo! Bogoslovna semenišča so bila celice in zbirališča narodu zvestih sinov. Od tu je potrto in zbegano ljudstvo dobivalo tolažbe in pomoči. Danes pa baš duhovnike vlada preganja, jim vdano ljudstvo s silo trga, jim krati sveto pravico do dela na versko-kulturnem polju. Danes z vso rafiniranostjo zatirajo Cerkev, ki je narodu ohranila vero in kulturo, ki pa bi ji prav za prav morali dati pri vzgoji največ pravice. — Ko so bili namreč drugi sloji še malo probujeni, je duhovščina že zasnovala močno krščansko demokratsko stranko (l. 1902). Ko se je l. 1905 prvi prvi litvanski narodni kongres, so dan prej voditelji krščanske demokratske stranke sestavili določen strankin program: socialno-kulturno delo na temeljih katoliških načel za svobodo in pravice naroda. Na čelu stranke je bil profesor Bogoslovne akademije v Petrogradu dr. Peter Bužys (sedaj vzhodnoobredni škof za katoliške Ruse na Zapadu!). Ustanovili so tudi Družbo sv. Kazimira za izdajanje versko-kulturnih in znanstvenih knjig. Najuglednejše knjige in časopise so izdajali krščanski demokraci. Dvigali in vzgajali so zaozlosteno ljudstvo v gospodarskem in narodnem oziru. Baš litvanski demokratski stranki se moramo zahvaliti, da se ni boljševidem l. 1918 ukoreninil v Litvi. Da se je to zgodilo, bi danes rusko-nemški komunisti roko v roki pustošili zapadno Evropo. Kršč. dem. stranka je bila takrat v Litvi vodilna in prevladujoča. Odločni njeni voditelji so odklonili in zavrnili vsako vmešavanje ruskih boljševidov, kljub minipatiziranju narodnih socialistov (fašistov) z »dečo armado«.

Vendar je napravila krščanska demokratska stranka takrat veliko napako, katere posledice se še danes najbrž poznajo in čutijo: premalo važnosti je polagala na delavstvo; ker je Litva pretežno poljedelska dežela. Paš je imela stranka sijaen socialno-kulturni program, ki ga je z vso vestno pravičnostjo izvrševala kot ga more samo stranka, ki temelji na moralni podlagi, in ki ji je dobrobit ljudstva glavna skrb, ne pa na materialnem sloneči egoizem. Imela je tudi poštene voditelje, zato so jo tudi močno volili, tako da je bila na prvem mestu. Da bi pa ne odbijala volilcev, je versko-kulturno vzgojo pustila nekoliko na strani, kar pa je imelo usodne posledice za njo. Demagoški narodni socialisti in socialni demokrati so ji z lahkoto odgnili omahljivo in neorganizirano delavstvo. Pri naslednjih volitvah je zato padla s prvega na tretje mesto. To je voditelj zmordilo, da so se z vso vno omprile tudi delavstva. Strankino glasilo — najboljše litvanski dnevnik »Rytas« (jutro) je v versko-kulturnem oziru izbornu urejevan. Živi z narodom in zajema iz bogatih vrelcev izkušenj njegove preteklosti.

Tudi Valdemarova vlada je morala s tako vplivno stranko računati. Ko so pa ministri krščansko demokratske stranke podali ostavko in se je Valdemaras skušal s silo obdržati, so mu bili demokrati najnevarnejši nasprotniki. Ta pa si je ljudstvo hotel pridobiti s tem, da je v kar najkrajšem času sklenil konkordat s sv. stolico. Toda

Belgrad, 8. maja. AA. Danes dopoldne je bila pod predsedstvom predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Živkovića seja ministrskega sveta, ki je trajala od 11 do pol 14. Seje so se udeležili vsi gg. ministri razen dr. Mateja Drinkovića in dr. Stanka Sverljuge. Na seji je minister za trgovino in industrijo predložil poročilo o pogajanjih z avstrijsko delegacijo za sklenitev trgovinske pogodbe med obema državama. Ministrski svet je dal trgovinskemu ministru navodila, po katerih bo izdelal protipredloge avstrijskim predlogom.

Med sejo ministrskega sveta je prišlo sporočilo finančnega ministra dr. Sverljuge iz Pariza, da je bila danes ob 13 podpisana v Parizu pogodba o posojilu pri nekem bančnem konzorciju z »Union Parisienne« na čelu. Posojilo znaša dve milijardi tristo milijonov dinarjev (1025 milijonov frankov). Posojilo je sklenjeno na 40 let, obrest 7 odstotne, kurz 87.50. Letna konverzija po petih letih. Posojilo je isto finančno in bo služilo stabilizaciji dinarja, deloma pa za dela v državi.

Belgrad, 8. maja. AA. Danes ob 13 je bila v Parizu podpisana pogodba o posojilu, ki ga Jugoslaviji da mednarodna finančna skupina z banko »Union Parisienne« na čelu.

Posojilo znaša 1025 milijonov francoskih frankov, emisijski kurz 87.5, obrestna mera 7 odstotkov, rok posojila 40 let, konverzija je mogoča šele po 5 letih.

Posojilo je namenjeno stabilizaciji dinarja, deloma pa tudi potrebnim gradnjam v državi.

Belgrad, 8. maja. Posojilo, ki je bilo sklenjeno 8. maja v Parizu, je vsekako najugodnejše izmed vseh posojil, kar jih je naša država sklenila po vojni. Dejstvo, da se je to posojilo sklenilo v času najhujše depresije na svetovnem denarnem trgu in po več propadlih emisijah, med njimi zlasti grški, in po drugih, ki so sklenjena po mnogo težjih pogojih nego naše, pomeni posebno velik uspeh naše države. To posojilo je čvrst dokaz, da se kreditna sposobnost Jugoslavije in njena politična, finančna in gospodarska stabilizacija na mednarodnem polju mnogo bolje ocenjuje od stanja vseh drugih balkanskih in mnogih drugih držav, tembolj, ker se je to posojilo sklenilo po obupni kampanji protivnikov v nekem delu svetovnega tiska zoper podelitev posojila. V zvezi s sklenitvijo tega posojila se je razširila bajka, ki so jo vrgli v svet naši nasprotniki, češ, da današnji režim v Jugoslaviji ni deležen zaupanja Evrope, in da zato sploh ni mogoče, da bi posojilo dobili.

To stabilizacijsko posojilo je bilo sklenjeno brez vsakih drugih obvez naše države, to se pravi, da ni vezano na pripravo posojilodajcu ne na izvršitev raznih gradenj s provizijo podjetnikom in tudi ne za reguliranje drugih obvez naše države. Posojilo bo služilo izvedbi zakonske stabilizacije dinarja, deloma pa javnim gradnjam v državi. Zakonska stabilizacija dinarja, za katero so se brez uspeha trudile prejšnje vlade, se bo zdaj vendarle izvršila in se bo tako ustvarila možnost, da bodo država, posebno pa zasebni gospodarstveniki v bodoče mogli priti do cenejših dolgoročnih kreditov v inozemstvu.

Vse intrige proti dinarju, ki so se že dozdaj izjavile, so s tem končno veljavno obsojene na pogin in tako se bo zaupanje v našo valuto okre-

Med Italijo in Francijo ne bo sporazuma

Pariz, 8. maja. AA. Politični krogi so mnenja, da so se pogajanja za francosko-italijanski pomorski sporazum definitivno ponesrečila, dasi je uradni komunikle izjavil, da bodo na majskem zasedanju sveta Društva narodov skušali rešiti ta sporazum. Splošno prevladuje mnenje, da bo vprašanje italijansko-francoskega sporazuma odloženo do svetovne razorožitvene konference, ki bo prihodnje leto. Časopise obkazuje, da so se stvari tako razvile, vendar pa odklanjajo trditve angleških listov, da Francija skuša izbrabiti francosko-italijanski spor, da pripravi Anglijo do nastopa proti avstro-nemški carinski pogodbi.

pozneje je moral kljub vsemu prizadevanju radi raznih neuspehov (eden glavnih je bil brezuspešno pogajanje v Društvu narodov s Poljaki za Vilno), a prišla je še slabša vlada — narodni socialisti (lautininkai) — s Smetono na čelu in sledila ji je današnja nasilna diktatura, koje predstavnik je Smetona sam. Pod njegovim režimom je lani izbruhnil kulturni boj v Litvi. Vzroki tega boja so različni, a eden glavnih je nova politična orientacija vlade. V Litvi imata veliko vpliva nemško-ruski kapitalizem, ki skušata izkoristiti položaj Litve v svoje egoistične namene. Na drugi strani pa pri vladnih krogih tisti strastni nacionalizem, ki danes gospodari v večini evropskih držav, pa naj bo to boljševidem, fašizem, hitlerianizem ali kakor se že posamezni imenujejo, ki hočejo samo na materialni podlagi vzgajati nek novi tip narodnega človeka. Ker pa priistaži krščanske demokratske stranke strogo zastopajo litvanski narod in branijo njegove pravice, odločno protestirajo

pole take doma kakor v inozemstvu. Izvršitev javnih del iz oslanka tega posojila bo brez dvoma mnogo pripomogla k ublažitvi gospodarske krize in dala našemu gospodarstvu novega poleta.

Glede na razmere na mednarodnem denarnem trgu se sme novo posojilo na vsak način smatrati za posebno ugodno. To lahko najbolje vidimo iz tehle primerjav z našimi prejšnjimi in nekaterimi tujimi posojili.

1. Dolarsko posojilo (Blair) 15.25 milijona dolarjev, emisija kurz 95.5, obrestna mera 8%, trajanje 40 let, sedanji kurz 90—91.5.

2. Dolarsko posojilo v višini 30 milijonov dolarjev, emisija kurz 92.5, obrestna mera 7%, trajanje 30 let, sedanji kurz 81—81.75.

3. Monopolsko posojilo, 22 milijonov dolarjev, emisija kurz 90, trajanje 30 let.

4. Hipotekarno posojilo (Seligman), 12 milijonov dolarjev, emisija kurz 87, obrestna mera 7%, trajanje 30 let, sedanji kurz 85—85.5.

5. Prvo romunsko posojilo leta 1928 v višini 101 milijona dolarjev, emisija kurz 88, obrestna mera 7%, trajanje 30 let.

6. Drugo romunsko posojilo iz leta 1930, višina 51 milijonov dolarjev, emisijski kurz 86.5, obrestna mera 7.5%, trajanje 40 let.

7. Grško posojilo leta 1928, 9 milijonov funtov, kurz 91, obrestna mera 6%, trajanje 30 let.

8. Drugo grško posojilo leta 1930, 4.5 milijona funtov, kurz 87, obrestna mera 6%, trajanje 37 let.

Belgrad, 8. maja. — Objavljen je uradni komunikle o sklenjenem posojilu 2.300.000.000 Din. Najetje tega posojila je v vseh krogih izzvalo živahno odobravanje. Posojilo je sklenjeno po precej

Osebe padajo - sistem ostane

Puljski pretek premeščen — Tudi Avenanti pojde?

Sušak, 8. maja. (Izvirno.) Iz Pulja je bil te dni premeščen prefekt Leone. Odšel je v Foggio. Da bi se razmere v Istri zboljšale, ni upanja. Prefekti itak nimajo odločilne besede glede upravljanja pokrajin. V političnih zadevah odločajo politični upravniki (kvestorji) in fašistični tajniki. V Istri poveljuje poslanec Maracchi (Mrak), za njim imajo besedo pazinski župan Camus (Kamuš), fašistični tajnik Relli in Colombo (Golob).

V Trstu se je razširil glas, da bo tudi goriški fašistični tajnik Avenanti premeščen. Nedavno je zginil iz Gorice; pravijo, da je odšel na Francosko. Njegovo počenjejanje je šlo na živce že

Italijanom samim. S svojo gonjo proti Slovincem, proti nadškofu in slovenski duhovščini je povsem uničil Italijano. Naloga pride še v mesto z dežele. Trgovina propada in večina goriških trgovcev se nahaja pred stečajem. V zadnjem času je prišlo do navzkrižja med prefektom Tiengom in Avenantijem. Ta je slabo zapisan tudi pri vojaških oblastvih že iz časov svojega tajnikovanja v Zadru. Od časa do časa krožijo po Gorici glasovi, da odide tudi kvestor Modesti. Govorice o njegovi premestitvi pa so se doslej vedno izkazale za neresične.

„Razpust parlamenta - stara tradicija v Romuniji“

Jubileji v Romuniji

Bukarešta, 8. maja. ž. V nedeljo 10. t. m. bo na najsvetanejši način praznovanja petdesetletnica proklamacije romunske kraljevine in proklamacija neodvisnosti Romunije. Ob istem času bo praznovana stoletnica ustanovitve prvega romunskega pešpolka. Ob tej priliki bo velika defilacija romunske vojske vseh vrst orožja pred Karlom II. To bo prva velika vojna manifestacija državnega praznika pred kraljem Karlom.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 8. maja. l. Poslednje napredovanje učiteljev po starem zakonu: Napredovali so iz III. v II. skupino: Habjan-Mlakar Marija, učiteljica pri Sv. Petru, Kozina Zora iz Dolnje vasi, Čuček Julija, Moste; Kramar Minka, Vranjsko; Lapajne Ema, Vojnik; Bratina Ljudmila, Ptuj; Zidarič Marija, Ptuj; Horvat-Blaznik Vida, Škofja Loka; Črnologar Angela, Strazišče; J. Pirc, Maribor; Modic Marija, Ljubljana; Premrov Elza, Maribor; Vidmar Marija, Jesenice; Benkovič Vladislava, Murska Sobota; Berce-Plevnik Katarina, Spitališč; Ahačič Albina, Birčna vas; Pahor Marija, Šmarje pri Jelšah; Olga Seč, Dolnja Lendava; Ramož Antonija, Trbovlje; Perko Marija, Jesenice in Grom Gabriela, Babno polje.

Iz vojaške službe

Belgrad, 8. maja. l. Današnji vojni list pri naša imenovanja. Med drugimi so postavljeni: Za vršilec dolžnosti komandanta tehničnega parka 6. zrakop. polka, zrakop. kap. l. raz. Hugo Trostman; za pomočnika komandanta zetske divizijske oblasti pešad. brig. gen. Vladimir Skubie. Za vršitelja dolžnosti načelstva štaba III. arm. oblasti general štabni polkovnik Leo Rupnik. Za komandanta železniškega polka inženjerski polkovnik Adolf Heilman, za vršitelja komandanta l. pionirskega polka inženjerski podpolkovnik Vladimir Babič. Za vršitelja dolžnosti komandanta 2. bat. l. pontonirskega polka inženjerski kapetan l. raz. Dragotin Kober.

Temeljni kamni balkanske unije

Ankara, 8. maja. AA. Dnevnik »Milliet« naglašava v komentarju o predavanju grškega poslanika v Ankari, da je grško-turški sporazum pognal hitro korenine. Ankarski sporazum med Grčijo in Turčijo se ne more smatrati za navaden diplomatski akt, temveč kot temeljni kamen na potu k balkanski uniji. Balkanska unija je bila še pred nekoliko leti skoraj nedosegljiva in nihče ni mislil, da bi se ta cilj mogel doseči. Grško-turški sporazum naj bo zgodovinski prelom, kako je treba delati.

Ema Wilimaite.

Sklepi poljsko-jugoslov. kongresa

Dunaj, 6. maja 1931.

Kongresni dnevi so za nami. Vračamo se v svoje domačije, pred očmi nam še vedno kakor v filmu preskakuje slika za sliko s kaledoskopa potovanja po poljskih mestih, v ušesih še bruijo besede govornikov, navduševalcev in poročevalcev. Daljšega počitka bo treba, da se nam vse to uredi v končni vtis bogatih doživetij tega kongresa. Čas pa je sedaj, da naše čitatelje seznanimo s sklepi, ki jih je kongres proglasil kot vodilo za delo do prihodnjega zborovanja.

Resolucije se delijo na tri dele: 1. Splošna načela za delo, propagando in organizacijo, 2. gospodarsko zblizanje in 3. pospeševanje poljsko-jugoslovanskega turizma.

V prvi, osnovni skupini resolucij

se je kongres predvsem poklonil najvišjima predstaviteljema obeh držav, Nj. V. kralju Aleksandru I. in predsedniku republike Mościckemu. V svrhu uresničenja in pospešitve razvoja za zblizanje obeh narodov začel je kongres priporočiti: 1. obojestransko krajeznanstvo posebno po podpiranju turističnega gibanja na jugoslovanski Jadrani, poljski Baltik in poljske gore. — 2. Kulturno sodelovanje: a) potom stalnega ali začasnega pošiljanja akademskih mladine na visoke šole obeh držav, b) prirejanje medsebojnih znanstvenih kongresov in sestankov strokovnjakov, c) izmena umetniških vrednot, d) izmena literarnih vrednot. Zato se ustvarja pri varšavskem PEN-klubu komite za izmenjavo literarnih, gledaliških in prevodnih obstoječ iz delegatov jugoslov. prosvetnega ministrstva na Poljskem in po enem zastopniku Društva literatov in časnika ter PEN-kluba v Varšavi. Ta komite naj vzdržuje tesne stike z mednarodnim komitejem literarnega sporazuma. — 3. Delo za ureditev perečih dnevnih problemov na kulturnem, socialnem gospodarskem področju. — 4. Stremljenje po centraliziranju vseh središč poljsko-jugoslovanske akcije v obeh državah in izmena obojestranske propagandne literature. — 5. Vzajemne informacije v obliki poročil, ki naj bi izhajale na tri mesece. — 6. Na stroške lig naj se izda poljsko-jugoslovanski besednjak. — 7. Priznanje prvega poljsko-jugoslovanskega almanaha, ki bo izšel čez par mesecev, za organ obeh lig. — 8. Prirejanje reprezentativnih izletov in predavanj obojestranskih strokovnjakov. — 9. Prireditve analognega kongresa prihodnje leto v Jugoslaviji. — 10. Ustanovitev komiteta, ki naj bi skrbel za organizacijo skupnih sestankov in reprezentanco vsega poljsko-jugoslovanskega gibanja iz šestih de-

legatov. V ta komite so izbrani: Dr. V. Kneblewski, prof. Fr. A. Ossendowski, rektor dr. Niemczycki, sodnik dr. Woźniak, dr. Momčilović, dr. Zdenka Marković, nadprokurator M. Curčić in dr. Bronislav Vojnović.

Kongres priporoča udeležbo in podpiranje administrativno gospodarskega instituta v Gdynji, ki se bo v pri seriji predavanj pečal s problemi jadranskih, črnomoških in baltičkih pristanišč in izseljeništvom.

V gospodarski skupini

resolucij se priporoča ustanovitev stalnega organa za vodstvo poljsko-jugoslov. gospodarskih stikov iz predstavnikov gospodarskih krogov obeh držav. Ta organ naj bi nadziral in podpiral medsebojne gospodarske stike in jih proučeval ter realiziral predvsem v naslednjih smereh: 1. prouči naj se podatki sporočeni v referatih na kongresu in izdelajo primerni predlogi kompetentnim oblastem; 2. ovire o prometu naj se odpravijo; ustvarijo naj se direktni poljsko-jugoslovanski tarifi po sledečih principih: a) zmanjšanje stroškov transporta, fiksirati tarife v eni sami valuti, ureditev kombiniranih transportov po železnici in donavski plovi itd.; b) direktni tarifi med poljskimi in jugoslovanskimi pristanišči; c) podpirati vzajemno turistično gibanje. Za izvedbo teh resolucij se pooblašča Urad

za zunanjo trgovino v Jugoslaviji in Zveza trgovskih, obrtniških in industrijskih zbornic na Poljskem.

V turistični skupini

je bilo priporočeno: 1. da se sklene konvencija glede poljsko-jugoslovanskih potnih vizov; 2. da se uvedejo direktni vozovi Varšava—Zagreb—Split; 3. povečanje popustov na železnicih na Poljskem za skupne izlete podobno kakor je v Jugoslaviji. V Jugoslaviji pa naj bi se uvedli znižani vozniki, veljavni pol meseca ali mesec; 4. organizacija informativne službe; medsebojni informativni obiski zastopnikov potnih pisarn; 5. skrb za znižane vožnje v eno ali drugo obeh držav čez Nemčijo, Češkoslovaško, Avstrijo in Ogrsko; 6. potrebo po poljski propagandni literaturi za Jugoslovane, dočim je v tem oziru v Jugoslaviji za Poljake že precej poskrbljeno; 7. vpeljejo naj se znižane zdraviliške takse za goste iz Poljske v Jugoslaviji; 8. čišnikarstvo naj onemogoča lažno ali škodljivo propagando, ki bi skušala ovirati obojestransko turistično gibanje; 9. linijo interesne sfere inozemskega turizma je treba premakniti v linijo Berlin—Dresden—Benetke proti vzhodu na linijo Gdanjsk—Varšava—Krakov—Zagreb—Sarajevo—Dubrovnik—Kotor.

Ta pregled sklepov kongresa nam zadosti zgovorno ilustrira intenzivnost in obširnost dela, ki ga je izvršil prvi poljsko-jugoslovanski kongres.

Jugoslovansko-poljska liga v Poznanju. — V sredini poljski trgovinski minister.

Važna iznajdba va sadjarje in kmetovalce

Celje, 6. maja 1931.

Kakor smo že v velikonočni številki poročali, je sestavil Alojzij Ocep, kmečki sin v Šmartnem ob Paki, stroj, ki je bil od uprave za zaščito indu-

strijske lastnine, t. j. patentnega urada v Belgradu pod naslovom »Stroj za pršenje drevja proti škodljivcem«, patentiran. Patent je prijavljen tudi pri drž. patent. uradu v Berlinu za Nemčijo. Slika nam kaže delovanje stroja, ko g. Ocep prši svoje drevje z apnenim prahom, in sicer, kakor se vidi, objema prah najvišji vrh širokega, velikega drevesa. Prašiti se pa more povsem poljubno na visokost in širokost in je celo opravilo tako lahko, kakor kakšna igračka. Stroj je Ocep popolnoma sam sestavil, si priredil razne sestavne dele ter isti po svoji pripravi ne bo stal toliko, kakor razne vinogradniške in druge brizgalne. Način zatiranja škodljivcev, namreč s prahom, pa vedno bolj osvaja prednost pred drugimi metodami, ker doseže prah vsak najmanjši cvet in listič in kar je najvažnejše, koristi in neškodljivosti raznih kmetov v tekočinah še ni izven spora. Sadjarji so zamogli ugotoviti pri raznih tekočinah le delni uspehi, na drugi strani pa celo škoda, tako da je boj sadjarjev proti škodljivcem še vedno dvomljiv, mnogo-krat povsem brezuspešen. Narava sama pa kaže, da so n. pr. ravno drevesa od velikih cestah najbolj zdrave rasti in tudi najbolj rodovitna. Ni dvoma, da je to v zvezi s cestnim prahom, ki ga je drevje skozi vse leto deležilo.

G. Ocep je ugotovil na svojem drevju, da je mah in drugo liševje, kakor tudi zajedavce, z velikim uspehom zati z navadnim apnenim prahom. Ker pa izdeluje tovarne tudi druge prašice, se omogoči z Ocepovim strojem pršenje, kakor do sedaj sadjarjem še noben drug aparat takšne vrste ni poznal.

Prvovrstni krojaški salon **Gentlemen**
Zaloga angleškega in češkega blaga
Ljubljana - Miklošičeva c. 18
Tomo Hlede

Zverinski umor v Kriški gori

Šmihel pri Žužemberku, 7. maja.

V Kriški gori nasproti Šmihelu, občina Žužemberk, je živel 26. sept. 1853 rojena Marija Boker. Vse življenje do visoke starosti je preživela v skromni zidnici, ki je vrh Kriške gore na samotni. Tu je bila rojena in tu preživela 78 let največ sama. V Ameriki je imela sina Jožeta, ki je bil v Clevelandu obče spoštovan in je letos 8. januarja umrl na vnetju slepiča in zapustil ženo in 11 otrok. Sinova vdova Julija roj. Vidmar je poslala tašči Mariji Boker nekaj denarja, okrog 300 Din. Sicer pa je žena živel v največji revščini. V vinograd je vsako leto zasadila nekaj krompirja in koruze in od tega v siromaštvu živel. Pri sedih si je z delom zaslužila večkrat živeža. Podpiral jo je tudi g. Karel Mrvar, pek v Žužemberku

kot njen sorodnik. Raznesla se je neosnovana vest, da je po pokojnem sinu dobila večjo vsoto denarja, kar pa ni bilo res, ker je imel sin sam številno družino. To je gotovo zapeljalo zločinca, da je, kakor sem Vam že večerjaj sporočil, udri v njeno stanovanje, ji prerezal vrat, prav tako kakor Lakner v Mengšu, le da je ženo zagnal iz zidnice čez škarpno v vinograd, kjer so jo našli zjutraj sosedni mrtvo v mlaki krvi. V zidnici je vrgel zločinec stare obleke v mlako krvi, kjer se poznajo stopinje, kar ga bo mogoče izdalo. Zadržne čase se je klátilo tu več postopačev, ki so osumljeni in jih orožništvo zasleduje; enega je že aretiralo. Vsa kriška dolina pomiluje ubogo žrtev in se zgraža nad zverinskim umorom uboge starke, ki je vse življenje preživela v največji revščini in pomanjkanju. —

Traktor koplje in nivelira cesto

Ljubljana, 8. maja.

Danes dopoldne je družba Harley Davidson Motor Import, Miklošičeva cesta 17, poskušala za glavnim kolodvorom nad Vilharjevo cesto in veliko gramozno jamo razkopati in zivielirati par sto metrov terena za cesto. Poslužila se je mogočnega traktorja, ki je že kar podoben malemu tanku. Bencinski motor, ki žene traktor in priklopni voz, dela s 60 konjskimi silami. Vse delo oprav-

za 30 konjskih sil, ki je imel na priklopnem vozu pet plugov za oranje. Traktor je vlekel plug, ki so orali travnik z največjo lahkoto in primerno globino. Za večja posestva, ki razpolagajo z velikimi kompleksi razmeroma ravnega terena, bi bil tak plug nad vse primeren.

Produkcije se je udeležilo obilo občinstva. Zlasti ne smemo pozabiti občinskih odbornikov, zastopnikov gradbenega urada, Maloželezniške

lja priklopni voz, ki ima pritrjen nekako v sredi nad dva metra dolg plug, ki lahko v vsej širini izkopava zemljo in gramoz. Plug je pritrjen tako, da se obrača okrog vertikalne osi, prav tako pa se lahko nagiba poševno, na levo ali desno, kakor je pač treba.

Traktor je zavlekel priklopni voz na s trasirani označeni pas in ga vozil gori in doli. Traktor je upravljal ameriški inženjer, prav tako pa je krmilil priklopni voz zopet inženjer. Plug se je zaježal v zemljo in jo začel razkopavati, tako da jo je metal vedno bolj na sredo ceste. Cesta se je ob krajnih robovih zajedala vedno bolj v tla, dočim je priklopni voz potiskal ob robovih izkopan material na sredo ceste. Cesta je postajala vedno bolj usločena oziroma napeta. Delo je opravljal traktor izredno hitro, in to, kar je napravil v par urah, bi delalo precej delavcev najmanj par dni. Traktor je cesto razmeroma dobro zivieliral. Seveda moramo vpoštevati, da bi taka cesta sama na sebi pri nas ne bila mogoča. Treba bi bilo navoziti na ta zivielirani teren še kamenja, gramoz in vse to povaljati, potem bi šele mogli govoriti o resnični cesti.

Okrog poldneva so poskusili manjši traktor.

družbe, profesorjev tehnične fakultete ljubljanske univerze in Srednje tehnične šole kakor tudi tehnikov in dijakov srednje tehnične šole. Škoda je le, da je vsa produkcija neprestano ovirala dež, ki je bil na vso moč. Jutri ob 9 bodo z močnejšim traktorjem razkopali del Maistrove ulice. Ceste ne bodo razkopavali z že omenjenim plugom, ampak z vrsto kavljev, ki jih ima priklopni voz pred plugom.

Varujte planinske cvetice

Kamnik, 7. maja.

Okrajno načelstvo razglasi:

Po naredbi, vzakoničen dne 28. februarja 1922, Uradni list št. 377 iz leta 1922., je prepovedano trgati, ruvati, prodajati in ponujati v nakup redke rastline. Kljub prepovedi se uničujejo največ sledeče: planika ali oenica (Leontopodium alpinum), murke ali zamorčice (Nigritella angustifolia, nigra in rubra), blagajevka in progasti volčič (Daphne Blagayana in striata), lepi ali Marijini čevljevci (Cypripedium calceolus), lepi jeglič ali avrikel

PENSION »RIEDL«

KRILLO-JESENICE, Dalm.

Elefantno opremljene zračne sobe, razgled na morje in borove gozde. Odprta in zaprta terasa. Popoln komfort. — Srbska, nemška in ogrska prvovrstna kuhinja. Prekrasna izletišča in okolica. Parkiran gozdiček v neposredni bližini naravnega obrežja. Zelo zmerne cene. Zahtevajte prospekt in informacije!

I. H. RIEDL.

Upokojenim duhovnikom

»Vzajemnost«, glasilo jugoslovanskega svečenstva t. l. št. 5—6 poroča, da se pokojnine vsled rimske konvencije 6. aprila 1922 ne spremenijo in da konvencija določila o plačilu pokojnin v zlati valuti ne pozna.

V črki konvencije sicer ni izrečno govora o plačilu v zlati valuti, pač pa v duhu in namenu iste. Konvencija nasledstvenih držav o pokojninah, odrejenih od prejšnje avstrijske vlade, je bila sklenjena s namenom, da morejo upoko-jenci po razsulu avstr. države stanu primerno živeti; sestavljena je v originalu v francoskem in italijanskem jeziku s tem, da imata obe besedili enako veljavo.

»Službeni list dravske banovine z dne 28. marca t. l. št. 22, prinaša konvencijo v slovenskem jeziku. Tozadevni člen 3 se glasi: »Znesek pokojnin, ki jih je plačevali vsakemu upokojenemu, ne sme biti manjši od zneska, ki je bil odrejen od bivše pristojne uprave.« Originalno besedilo v italijanskem jeziku se glasi: »la misura delle pensioni, pravilno prestavljeno v slovensčino bi se moralo glasil: »merilo pokojnin«, a ne »znesek«. Tedaj »merilo pokojnin ne sme biti manjše od merila, ki je bilo odrejeno od bivše pristojne uprave.« Avstrijske pokojnine se morajo plačevati v merilu avstr. predvojne krone v valorizirani veljavi sedaj pri nas pomnožene s 30 kratnim indeksom. Nezmisl bi bilo pač sedaj plačevati pokojnine v znesku v kronah, ki nimajo nobene veljave.

Da ima konvencija to misel in namen, je jasen dokaz način, kako plačujejo druge države pogodbenice svoje upokojence po odredbah prejšnje avstrijske vlade in po rimski konvenciji. Vse brez izjeme so konvencijo že zdavnaj ratificirale in plačujejo upokojence v merilu a ne v znesku predvojnih kron, dosledno mora tudi Jugoslavija, ki je konvencijo sopolpisala, je sedaj 6. februarja t. l. ratificirala in razglasila v »Službenih novinah« z dne 24. febr. 1931, št. 42/XI/64 tozadevni zakon, tako plačevati.

§ 2 našega tozadevnega zakona odreja: »Ta zakon stopi v veljavo in dobiva moč... ko se konvenciji razglasita v »Službenih novinah«. Naročimo našemu ministru pravde, da ta zakon razglasi, našemu ministru za zunanje posle in našemu ministru za finance, da skrbita za njegovo izvrševanje.

Zakon je bil že razglašen, je dobil veljavo in moč, manjka mu še samo izvrševanje po ministru za zunanje posle in za finance t. j. »Uredbe k zakonu«.

Kako more »Vzajemnost« proti jasnim določbam zakona trditi, da se pokojnine s to konvencijo ne spremenijo?

Pokojnine se gotovo ne spremenijo, če se zakon ne izvrši. Potrebna je tedaj vztrajna in odločna zahteva pri državni upravi, da se zakon izvrši. Za to so poklicani naši škofje in »Vzajemnost« kot glasilo jugoslovanskega svečenstva, da se zavzamejo za zboljšanje gmoletnega stanja upokojenih duhovnikov, zajamčenega po rimski konvenciji!

Upokojeni duhovniki.

Skrivnost umora na avstrijski meji Zagovornik izgubi besedo

V »Slovenec« št. 93 a z dne 25. aprila 1931 ste objavili na strani 3, v stolpcih 1. do 4 članek z gornjim naslovom in pod naslovom, v katerem trdite, da je zagovornik dr. Reisman izpraševal priče take podrobnosti, da je drž. pravdnik protestiral in da se dr. Reisman spušta v malenkostne stvari, ki niso v zvezi s celoto, nakar vzame predsednik senata zagovorniku dr. Reismanu besedo. Nato se obrne priča Cevra proti dr. Reismanu in pravi, da če tudi njega spoznati čez 10 let. V smislu čl. 26 in 27 zakona o tisku zahtevam objavo popravka, da zagovornik dr. Reisman ni izpraševal priče takih podrobnosti, da bi se radi tega dvignil drž. pravdnik in protestiral pri predsedniku senata proti takemu postopanju s strani odvetnika dr. Reimana. Dr. Reisman se ni spuščal v nikake malenkostne stvari, ki bi v bistvu ne bile v zvezi s celoto. Predsednik senata tudi ni vzel besede zagovorniku dr. Reismanu in za to ni imel povoda. Priča Cevra ni rekel dr. Reismanu, da bo njega spoznal čez 10 let, ampak je to rekel Cevra povsem drugemu gospodu. Dr. Avg. Reisman.

Starček pod vozom

Dobrna, 7. maja.

Huda nesreča se je pripetila v sredo popoldne 66 letnemu Antonu Blazinšku, posestniku iz Pristave, občina Dobrna. Ze zjutraj je šel s svojima sinovima v svoj gozd, da pripelje domov drv. Ko sta sinova peljala poln voz drv po strmim klancu navzdol, se je naenkrat pri zavori odtrgala veriga, s katero je bilo privezano kolo. Težko naloženi voz je z veliko hitrostjo zdrčal po klancu navzdol, ter sta sinova komaj odskočila, da ju voz ni podrli. Oče vidi, da sta sinova voz pustila ter da voz drči navzdol, skoči za vozom, hoteč ga zadržati oziroma ustaviti. Vsled nepredvidnosti pride nesrečni starček pod voz, tako da je šel težko naloženi voz drv preko njega.

Sinova sta prihitela ter dvignila očeta in ga spravila domov. Poklicani zdravnik je hudo ranjenega Blazinška obvezal ter mu dal zdravila. Vendar je stanje poškodovanega starčka zelo nevarno, ker je poškodba že sama na sebi zelo težka, mož pa je že precej star.

(Primula auricula), kranjski jeglič (Primula carnica), rumeni encijan (Gentiana lutea).

Kdor bi se zasačil, da trga ali ruva ali prodaja in ponuja v nakup navedene in druge prepovedane redke rastline, se mu bodo le-te odvzele ter ga bo politično oblastvo kaznovalo z globo od 5 do 1000 Din ali z zaporom do 14 dni.

Südmarka grozi . . .

Z denarjem proti kulturnemu delovanju Slovencev - Na Koroškem ima tujec prednost pred domačinom

Celovec, 8. maja. V Celovcu in bržkone tudi v vseh drugih krajih avstrijske republike se bodo jutri in po jutrišnjem nabirali prispevki za »Schulverein Südmärke«. Denar je namenjen predvsem za germanizacijo avstrijskih Slovanov, to je Slovencev, Hrvatov in Čehov. Društvo je izdalo te dni poseben proglas, v katerem naglašajo, koliko je že storilo za »svoje bratce«. Südmarka je ustanovila v krajih s slovensko, hrvaško ali češko večino preko sto šol; 278 šol je podpirala, 426 šolam je prispevala za prizidave in odprla je veliko otroških vrtcev, nudila je tisočim gospodarsko pomoč in ustanovila preko 400 knjižnic. Z obilnimi denarnimi sredstvi je zajela narodnopolitično in kulturno delovanje Čehov. Posebno pozornost posveča društvu glasovalnemu ozemlju. V čisto slovenskem ozemlju je ustanovilo že par šol. V Zavrhu (občina Bistrica v Rožu), na Obirskem (občina Bela), v Lomu (občina Pustriča) in na Golšovem (občina Zibpolje) se morajo na vsak način ustanoviti nove šole. Nato ugotavlja proglas, kako jugoslovanska iredenta še vedno rovari proti enotnosti Koroške in narodno-slovenska obrambna društva razvijajo s pomočjo denarnih sredstev živahno protinemško delovanje. Obmejne šole v Podrožici in Ljubelju so branili proti prodiranju slovenske zavojevalne politike. Potrebne so tudi glavne šole v St. Jakobu, Pliberku in Grebinju. Ko bomo obhajali 20 letnico plebiscita, tedaj mora biti na glasovalnem ozemlju cvetoče šolstvo.

Celovec, 8. maja. »Koroški Slovenec« prinaša o zasedanju deželne sveta obširno poročilo. Zbor

se je bavil tudi s položajem južnotirolskih učiteljev, ki so ubežali fašistom in jih je Koroška sprejela v službo. Takšnih učiteljev je šest. Finančni odbor je predlagal, da se vračunajo tem učiteljem službena leta v Italiji v službene prejemke in pokojnine. Poročevalec Werner je predlog posebno toplo priporočil in navajal, da je treba nemškemu narodu v južnem Tirolu dati na ta način oporo, ker so ti učitelji v interesu nemškega naroda ostali na svojih mestih do trenutka, dokler jih iz šole ni pregnala italijanska vlada. Vse druge dežele bi storile isto in radi tega Koroška ne sme zanašati. Predlog je bil sprejet z vsemi glasovi nemških strank. Slovenska poslanka se glasovanja nista udeležila. — Potrebno je, da ob tej priliki ponovno povemo, kako je postopala dežela z domačimi slovenskimi učitelji in kako gre na roko učiteljem iz Italije. Nič drugače ni šla na roko nemškim učiteljem, ki so prišli iz Jugoslavije. Dežela niti ni sprejela v koroško učiteljsko službo vseh po plebiscitu na Koroškem ostalih domačih učiteljev, ki sedanega ozemlja avstrijske Koroške nikdar niso zapustili, temveč jim odrekla na podlagi sto let starega zakona celo državljanstvo, ker so se stavili na razpolago jugoslovanski upravi. Tujcem, samo da so Nemci in ne pripadniki manjšine, se priznavajo službena leta v inozemstvu, domačini pa, ki Koroške nikdar niso zapustili, a so Slovenci, se sploh ne vzamejo v službo. Zato je popolnoma pravilno, da sta se slovenska poslanka vzdržala glasovanja o tem predlogu.

Briandov uspeh

Pariz, 8. maja. AA. Nocoj je imel francoski zunanji minister Briand v zbornici dolgo pričakovani zunanji politični govor, ki je na vse navzgor napravil silen vtis. Ako je menil Briand s svojimi izjavami razpršiti nezaupanje v svojo zunanjo politiko in ohraniti svoje prijatelje, se mu je to popolnoma posrečilo. Ko je stopil z govorniškega mesta, mu je zbornica priredila burne ovacije, ki so popolnoma prevlele posamezne protestne klice z desnice in leve. Zbornica mu je priredila naravnost triumfalne ovacije. Briand je govoril zelo dolgo in pri tem razvil vse svoje govorniške zmožnosti in dosegel v svojih izjavah redke višine

govorniške zmožnosti in ostro duha. V svojem govoru se je bavil med drugim tudi z avstrijsko-nemškim sporazumom. Dalje je govoril o francoskem protinacrtu in o zastoji pomorskih pogajanj ter tako pojasnil marsikateri strani teh važnih vprašanj. Vendar so bila njegova izvajanja zmerna in videlo se je, da se je vzdržal vsakih izrazov, ki bi mogli povzročiti poslabšanje položaja. Na drugi strani pa se je Briand odločno postavil proti avstrijsko-nemškemu carinskemu sporazumu ter izjavil, da ga Francija ne bo trpela. Pri tem pa je izrazil upanje, da bosta Nemčija in Avstrija imeli korist od novega francoskega protinacrtu.

Kandidati za Elizej

Pariz, 8. maja. tg. Ker so od časa Dechanela pri volitvah za francoskega predsednika republike ne postavljajo več oficijelne kandidature, morajo kandidati sami najti prilike, da uveljavijo svoje kandidature na prikrit, pa vendar razumljiv način. Predsednik senata Doumer je storil to na ta način, da je izdal protestno izjavo, da se nikakor ne sme vmešavati v polemiko za volitev predsednika, da pa ne more pripustiti, da bi ga označevali kot nasprotnika mirovne politike. On, ki je zgubil v vojni tri sinove, je preveč trpel v vojni in skrbi samo za splošne interese države, za ohranitev republikanske ustave in za zagotovitev notranjega in zunanjega miru.

Socialistična internacionala za dr. Beneša

Praga, 8. maja. Med razpravo v zunanjepolitičnem odboru senata so nemški socialni demokrati v Češkoslovaški po svojem senatorju dr. Hellerju zavzeli glede carinske zveze med Nemčijo in Avstrijo stališče, ki se v bistvu krije s smernicami zunanjega ministra Beneša. Dr. Heller je dejal, da se ni moglo podati končne sodbe o nameravani carinski zvezi in da je treba počakati na končne dogovore med Avstrijo in Nemčijo. Socialni demokrati se ne morejo zanimati za preveč splošna vprašanja in zanje je glavna zadeva problem ljudske prehrane. Ta bi prišla v nevarnost s povišanjem carin in s socialnega vidika bodo socialni demokrati prisljeni pobijati carinske glove, ako se ta misli osnovati na podlagi visokih carin. »Mi pritrjujemo ministru Benešu, ko predlaga vseevropski načrt in tako stojimo v tem pogledu na istem stališču kot socialistična internacionala. Prav tako soglašamo z Beneševim predlogom naj se uveljavi sistem najvažnejših ugodnosti, da se reši agrarne krize. Zahtevamo, da se postavi gospodarski načrt, obnovijo trgovinski stiki z Rusijo in izpelje socialna politika. Čeprav se ne moremo istovetiti z ministrom Benešem v vseh podrobnostih, vendar nimamo nobenega razloga za to, da bi njegov ekspozé predvsem v gospodarskem pogledu zavračali.« — Nemški krščanski socialci dr. Feilerfel se je izrekel za carinsko zvezo.

Izredno sodišče ostane - za Primorce

Rim, 8. maja. Z. Zbornici je predložen v odobritev zakonski načrt o podaljšanju roka o funkciji izrednega tribunala za zaščito države. Ta zakonski načrt je predložil predsednik vlade Mussolini z obširno razlago. V tej razlagi se govori, da bo dne 1. julija stopil v veljavo nov kazenski zakonik in bi s tem moralo prenehati delovanje izrednega tribunala za zaščito države. Razmere v državi so sicer take, da bi ne bilo vzdrževanje izrednega tribunala potrebno še naprej. Delo politike in finančne obnove, katero izvaja fašistična vlada, je v resnici v polnem razvoju, a zaupanje naroda v fašistični režim je navdušeno in postavljeno na ne-

Razprava o umoru Slegla

Zagreb, 8. maja. Z. Danes ob 8 se je nadaljevala glavna razprava proti Hraniloviku in drugom. Predsednik senata je pozval Marijo Hraniloviča in ji pokazal neko pismo, ki je prišlo na njen naslov iz Dunaja. Ona ponovno trdi, da to ni njeno pismo. Predsednik ji objasnjuje, da iz pisma sledi, da se je pripravil umor kake ugledne osebe, kot je bil Toni Slegelj, ali pa da odleti še kak drug most v zrak. Marija Hranilović odgovarja, da ne razume tega pisma, niti je njeno. Nato so v dvorani pripeljali obtoženega Herzega, ki je bil zaslišan. On pravi, da nikdar ni bil v inozemstvu, razven na Reki. Sodnik ga opozarja na njegove izjave pred preiskovalnim sodnikom, kjer je priznal, da je 12. junija na zahtevo Perčeca potoval v Petuh. Herzeg to najodločneje zanika. Predsednik izprazuje nadaljnje podrobnosti o potovanju na Madjarsko in je zaslišanje trajalo do 2 popoldne, nakar je bila razprava prekinjena. Razprava se jutri popoldne nadaljuje.

Courtauld rešen

Kopenhagen, 8. maja. tg. Semtak sta dospeli dve vesti, da se je posrečilo rešiti angleškega raziskovalca Courtaulda, ki je odšel z Watkinsovo ekspedicijo v Grönlandijo in katerega bodo prepeljali v London.

Demisija norveške vlade

Oslo, 8. maja. AA. Norveška zbornica je odklonila s 57 glasovi proti 55 vladin predlog, naj se dovoli privatnemu koncernu monopol za margarinu. Vlada je nato odstopila. Kralj bo poveril sestavo nove vlade najbrž voditelju poljedelske stranke.

Spomenik kardinala Mersiera

Louvain, 8. maja. AA. Tu so v prisotnosti belgijske kraljeve dvojice odkrili spomenik kardinalu Mersieru.

Tam siva teorija - tu praktično delo

Pomembni sestanki nemških in francoskih katolikov

Berlin maja 1931.

Meseca januarja so se nahajali trije člani nemškega centra v Parizu, da navežejo prijateljske stike s tamošnjimi katoliki in tako ustanovijo krščanske temelje za zblizanje med obema narodoma. Uspeh tega potovanja je bil viden na obeh straneh Rena, ker je odstranil mnogo predsodkov ter katoličanom v obeh državah razodel iskreno razpoloženje za medsebojno ljubezen. Isto francosko-nemško društvo je sedaj organiziralo predavateljske večere v Berlinu, h katerim je povabilo odlične francoske katolike pod vodstvom državnega poslanca v Parizu kanonika Desgranges. Kanonik Desgranges izhaja iz stare bretonske rodbine in je znan kot dolgoletni debater po socialističnih in komunističnih zborovanjih, kjer je z nad 3000 javnimi nastopi neustrašeno branil temelje krščanskega socialnega reda in pobijal zmote na socialnem polju. Dne 2. maja se je vršil v Berlinu zelo zanimiv shod, na katerem sta nastopila kanonik Desgranges kot zastopnik Francozov in francoskega misljenja o zblizanju med Nemci in Francozi, in dr. Schreiber, katoliški berlinski škof. Na prejšnjih večerih so se razmotrivala zgolj politična vprašanja, med tem, ko sta govornika sinočnega sestanka obravnavala francosko-nemško vprašanje, s stališča obema govornikoma skupnega svetovnega nazora in v luči papeževih enciklov in vse katoliške tradicije.

V dvorani se je zbrala najbolj odlična berlinska družba, med njimi mnogo katoliških škofov in poslancev, od francoske strani pa veleposlanik na čelu tamošnje francoske kolonije.

Poslanec Desgranges je začel svoje predavanje z opisom malega dogodka iz svetovne vojne, ko so ga klicali k umirajočemu nemškemu vojaku, ki ni hotel pokazati nobenega zaupanja francoskemu bolniškemu osebju, akoravno se je to prizadevalo pokazati mu odkrito naklonjenost. V trenutku pa, ko je zapazil duhovniško obleko, mu je zasijalo iz oči zaupanje kristjana, ki spozna, da je tudi v tujni član iste cerkve in uživa milosti istih zakramentov. Takih dogodkov se je pripetilo mnogo in za govornika so postali odločilni, da se je odsej z vso dušo posvetil delovanju za mir in za spravo med narodi. Briand in Stresemann sta v tem pravcu storila mnogo koristnega, vendar pa je njihovo delo le skromen začetek, katerega morajo poglobiti in

nadaljevati verska društva, katoličani Francije in Nemčije, ki pripadajo isti cerkvi, častijo iste verske simbole, imajo istega očeta v Rimu, kojega enakopravni duševni sinovi so eni, kakor drugi. Kam naj pa pride krščanstvo v Evropi, ako oba največja krščanska naroda odpovesta. Zato se je treba boriti proti oboroževanju, ki vojne povzročuje. Zato je treba sklicati križarsko vojno za mir. Francosko-nemška sprava je edini trajni temelj, na katerem bo slonel evropski mir.

Za njim je nastopil berlinski škof dr. Christian Schreiber, ki je uvodoma častital francoskemu poslancu k odkritosrčnemu pozivu kristjana na kristjane, da razvil svoj blesteči govor, naslanjajoč se na tri točke: razoroževanje, mir med narodi in Zveza narodov. Berlinski škof je opozoril poslušalce na encikliko papeža Leona XIII., ki je že 20 let pred izbruhom svetovne vojne zamen poudarjal potrebo splošne razorožitve. Sredi svetovne borbe je zopet drug papež, Benedikt XV., predlagal vojnojočim se narodom, da naj končajo z morijo in da naj razorožijo. Pravtako je tudi sedanji vladajoči papež zopet s slovesnimi izjavami podčrtal potrebo splošne razorožitve. Škof Schreiber je z vso odločnostjo zavrnil mnenje onih, ki trdijo, da so za varnost narodov neodvisnosti potrebne trdnjave, zračna in pomorska brodomoja in topovi. Ali bi ne bil že enkrat čas nadomestiti imenovana sredstva, ki so že šestkrat v zgodovini človeštva odpovedala, z drugimi varnostnimi sredstvi, ki prihajajo iz kraljestva src in ustvarjajo razumevanje in zaupanje med narodi in postavljajo pravičnost in ljubezen za merilo odnošajev človeka do človeka.

Našem sodobnemu času je predvsem potreben mir. Mir v nemški državi sami, med posameznimi stanovci in poklici, mir med različnimi plemeni, rasami in veroizpovedanji. Isti mir mora zavladati tudi med narodi v Evropi. Naši cilji so visoki in že jih hočemo doseči, moramo odstraniti z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, vse nezaupanje, ki je potegnilo široke prepace med posameznimi evropskimi državami. Naša naloga, naloga katoličanov je, da vrnemo Evropi zaupanje in prijateljstvo s pomočjo žive in tiskane besede, s pomočjo časopisja, s katerim razpolagamo, in s pomočjo osebnih sestankov vodilnih katoliških mož in žena, ki bodo enkrat morali dati strog odgovor za zamude in za nemarnost, katerih ne bomo mogli opravičiti pred Odršenikom vseh narodov brez izjeme.

Po bukareškem sestanku

Izjave dr. Marinkoviča o soglasja Male antante — Posredovanje v Romuniji ni bilo potrebno

Pariz, 8. maja. AA. »Petit Parisien« prinaša razgovor svojega posebnega dopisnika v Bukarešti z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Vojo Marinkovičem v zvezi z nedavnim sestankom zastopnikov Male antante v Bukarešti. Dr. Marinković je med drugim rekel: Čeprav je bil ta sestanek Male antante navaden vsakoletni sestanek državnikov Male antante, je bil letošnji posebno važen glede na vprašanja o gospodarski in industrijski krizi. To so vprašanja avstrijsko-nemške carinske zveze, načrt francoske vlade in vse tiste iniciative, ki so se pojavile v poslednjih mesecih. Takoj moram naglasiti — čeprav sem v naprej vedel, da na tem sestanku ne pride do diferenc v razporih treh držav — da sem bil prijetno iznenaden, ko smo ugotovili, da niti v samih osnovnih temeljih ni prišlo tako rekoč do razlik pri ocenjevanju postav-

ljenih problemov in da smo jih pojmovali na isti način ter se v taktiki zedinili lažje, kakor je bilo med pričakovati glede na značaj omenjenih vprašanj in glede na dejstvo, da stališča posameznih zainteresiranih vlad v teh vprašanjih niso bila prej znana. To mi da pravico do vere, da bo naša akcija v Zenevi imela značaj največje smoternosti.

V tej izjavi je »Petit Parisien« napisal na uvodnem mestu članka komentar, v katerem pravi, da so bili vsi vnaprej prepričani, da bo dr. Marinković v Bukarešti služil kot morebitna vez med romunskim in češkoslovaškim stališčem. Komentar dalje naglašajo, da se glede na politiko kontinuitete v Belgradu in na istovetnost stališč Belgrada in Bukarešte, mora videti kako srečno delujejo rodbinske zveze med kraljem Karlom in kraljem Aleksandrom.

Fond za brezposelne rudarje

Belgrad, 8. maja. AA. Na osnovi zakona o ustroju vrhovne državne uprave in zakona o ustroju ministristva za gozdove in rudnike ter tozadevnih odredb je minister za gozdove in rudnike podpisal naredbo o osnovanju fonda za skrb za brezposelne rudarje.

Spielmann v Ljubljani

Ljubljana, 8. maja.

Nocoj z brzovlakom ob 8 je došel v Ljubljano slovit šahovski mojster Avstrijce Spielmann. Spielmann je do sedaj obiskal 16 jugoslovanskih mest, v Ljubljani pa bo igral prihodnje dni match desetih partij z našim šahistom Pircem ter simultanko z ostalimi šahisti. Match s Pircem se bo nadaljeval tudi v Celju, Mariboru in Rogški Slatini. Na kolodvoru so pozdravili gosta zastopniki tukajšnjega šahovskega kluba, nakar je Spielmann sprejel časnikarje v hotelu »Union«.

»Berengaria« nasedla

Newyork, 8. maja. tg. Parnik Cunardove linije »Berengaria« je v newyorškem pristanišču, ko je hotel voziti v karanteno, v gosti megli zašel pri vzhodu pristanišča na pesek v bližini Long Islanda. Številne pristaniške ladje skušajo spraviti parnik v vodo. (Z »Berengarijo« pride letošnje poletje izletna skupina ameriških Slovencev pod okriljem KSK Jednote.)

Objava direkcije drž. železnice

Ljubljana, 8. maja. AA. Direkcija državnih železnice v Ljubljani objavlja naslednje:

Objava. Dne 26. maja 1931 se vrši pri direkciji državnih železnice v Ljubljani 1. javna ofertalna licitacija v skrajšanem roku za zgradbo železobonskega nadvoza v Radovljici.

Načrte, proračune in druge podatke se dobi od 15. maja 1931 dalje pri direkciji državnih železnice v Ljubljani v Ljubljanskem dvoru, soba št. 98.

Za Dawisov pokal

Zagreb, 8. maja. AA. Tekmo za Dawisov pokal med Jugoslavijo in Japonsko, ki bi se bile morale vršiti danes popoldne na igrišču akademskega teniškega kluba v Zagrebu, so morali zaradi dežja odgoditi in se bosta prva dva singla igrala jutri ob 8 popoldne, igra v dvojce v nedeljo ob pol 4, poslednja singla pa v ponedeljek ob 3 popoldne.

Dunajska vremenska napoved. V splošnem je zaenkrat pričakovati še malo spremembe sedanjega vremena. V severnih Alpah se bo vreme še poslabšalo.

Iz Španije

Madrid, 8. maja. AA. Španski prosvetni minister je dal o prosvetnih razmerah v Španiji tole izjavo: Kar se tiče prosvetnih razmer je v Španiji najslabše na svetu. Najdrastičnejše prikazuje to stanje pismenosti. Število nepismenih znaša 75%. V samem Madridu je 50.000 otrok, ki niso mogli biti vpisani v šole, dani so njihovi starši to želeli. Provizorna vlada je odredila milijon pezet za najem novih zgradb, ki bodo služile šolskim potrebam v Madridu, tri milijone pezet pa za iste potrebe v provinci. Španija ima milijone in milijone ljudi, ki ne znajo napisati niti svojega imena. Vlada bo posvetila največjo pozornost prosvetnim razmeram v državi.

Denarne pošiljke v Vel. Britanijo

Belgrad, 8. maja. AA. Uvedba prometa s poštnimi nakaznicami za denarne pošiljke z Veliko Britanijo preko Poštnice hranilnice. S sklepom ministra za promet št. 2084 z dne 22. aprila t. l. se uvede začeti s 15. majem t. l. mednarodni denarni promet s poštnimi nakaznicami z uedinjeno kraljevino Veliko Britanijo preko Poštnice hranilnice. Za promet veljajo denarne nakaznice po obrazcu 3-132, ki se dobijo pri vseh poštah in pri blagajni Poštnice hranilnice ter njenih filijalah po 25 par za komad. Z eno nakaznico se lahko pošlje 3000 Din ne računajoč pri tem taks. Denar se bo preračunal v funte po borznem stanju na belgrajski borzi s prejšnjega dne. Poštna taksa znaša 1%, najmanj pa 5 Din. Lastniki čekovnih računov lahko plačujejo s čeki po že prej objavljenih pogojih.

Drobne vesti

Belgrad, 8. maja. Z. Francoska eskadra, ki bo obiskala naše luke, pride v Split 10. junija. Priplute bodo tri vojne križarke in ostanejo v Splitu tri dni. Nato obiščejo Kotor. Vsaka križarka ima 150 do 200 mož posadke.

Cetinje, 8. maja. AA. Sem je dospela skupina holandskih novinarjev, ki potujejo po naši državi. Spremlja jih nekoliko jugoslovanskih novinarjev.

London, 8. maja. AA. Uradno poročajo, da je Rockefeller daroval londonski visoki gospodarski in politični šoli 146.000 funtov šterlingov (40 milijonov Din).

Dunaj, 8. maja. tg. Dr. Karel Bader, ki je bil že mnogo let poljski poslanik na Dunaju, kjer je bil zelo priljubljen, je bil imenovan v Varšavo na odlično mesto zunanjega ministristva.

Varšava, 8. maja. tg. Včeraj je v starosti 60 let umrl Stislav Dembiczyk, predsednik zveze poljskih časnikov, ki je dobil zadnjo literarno nagrado mesta Varšave in ki je tudi mnogo sodeloval za ustanovitev mednarodne časnikarske federacije.

Skoz morske globine in zračne višine

„Nautilus“ in „Grof Zeppelin“ odhajata na sever

Med ameriškim Hearstovim časopisjem in Zeppelinovo zrakoplovno družbo so te dni slednjič podpisali dogovor o skupni ekspediciji na severni tečaj v znanstvene svrhe. Ekspedicijski naj sodeluje z ekspedicijsko sira Wilkinsa, ki se odpravlja na isto pot s podmornikom »Nautilus«. »Grof Zeppelin« in »Nautilus« naj se snideta, če mogoče, prav na tečaju.

Zeppelinova ekspedicijska ima predvsem namen dognati, v koliko je zrakoplov sposoben, da prenaša v polarne kraje znanstvene ekspedicijske ali išče pogrešane ekspedicijske in jih rešuje ali slednjič ekspedicijskim, ki so na potu, prinaša živila in drugo pomoč. Za vse slučaje vzame »Grof Zeppelin« s seboj popolno polarno opremo.

S »Zeppelinovo« ekspedicijsko pojde 8 do 9 znanstvenikov in arktičnih raziskovalcev, med njimi tudi ena ženska. Zastopane bodo Nemčija, Amerika, Anglija in Sovjetska Unija. S posadko vred bo na »Zeppelinu« približno 45 oseb.

Svoje opirališče bo imel »Grof Zeppelin« na Franc Jožefovi deželi, od koder bo startal šele tedaj, ko bi imel »Nautilus« do tečaja še dva dni poti. Sodijo, da se bo to zgodilo približno sredi julija.

Wilkinson »Nautilus« je zgrajen in opremljen tako, da bo mogel biti — vsaj po človeški sodbi — kos vsem možnim oviram in prijetljajem na svoji drzni vožnji. Jambor na rilcu se da poljubno premikati in bo v slučaju potrebe učinkoval kot odbijač. Potem ima dva teleskopi podobna svedra, s katerima bo mogoče prevrtati led in dovesti na ladjo svež zrak, ako bi morali kdaj predolgo ostati pod vodo. Podvodne luči bodo razsvetljevale polarno morje, tako da bo mogoče ugotoviti debelino ledu. Nad krovom se bodo botali narobe obrnjena sanjska, da bo mogla ladja gladko drseti tik pod letom. Podmornik ima dvojne stene.

Po predvidenem načrtu bo plul »Nautilus« redno 18 ur pod vodo, 6 ur pa na površini. Pričakujejo, da bo v poletnih mesecih dovolj plovni kanalov v ledovju. Strokovnjaki računajo, da je površina polarnega morja poleti do 60 odstotkov pokrita z ledom, 40 odstotkov pa je prostih ledu. Akcijski radij podmornika znaša 220 kilometrov. Nepretrgano pa namestavajo pluti pod vodo največ 100 kilometrov, da štedijo akumulatorje. Na vsakih 10 km upajo zadeti odprto morje. Pod vodo bodo pluli le z brzino pešca, to je približno 6 km na

uro, tako da bo mogoče ladjo vsak hip na mah ustaviti.

Teoretično je tako vse natančno premišljeno, kako bo v praksi, je pa seveda drugo vprašanje. Na vsak način se junaški udeleženci zavedajo, da tvegajo na tej vožnji življenje. Za vse slučaje ima ladja na krovu vse zasilne pripomočke: zloziljive čolne, sani, živež in polarno obleko.

Ekspedicijska na »Nautilusu« sestoji iz samih Američanov; Evropo zastopata samo dva znanstvenika: švedski prof. Harald U. Sverdrup, ki načeluje znanstvenemu štabu, in znanstveni nemški polarni raziskovalec dr. Bernhard Villinger.

Ekspedicijska ima predvsem namen ugotoviti, v koliko je podmornik uporaben za potovanje v arktične kraje. Raziskovala bo oceanografske razmere polarnega morja, skušala ugotoviti morebitne morske tokove, vulkanske otoke itd. Dalje bodo skušali s pomočjo težinskih meritev ugotoviti natančno obliko zemlje in enakomernost zemeljske skorje. Izvršiti nameravajo tudi razna zdravstvena raziskavanja.

Posebno pozornost bo ekspedicijska posvetila enemu najvažnejših arktičnih problemov: ustanovitvi meteoroloških postaj v arktiku, s pomočjo katerih bi se moglo šele prav razviti

vremenoslovje in vremensko napovedovanje. Stremljenje gre za tem, da bi se po vsej severni polobli razpletlo gosto omrežje vremenskih postaj in bi prišli na jasno, kako nastajajo cikloni v arktiku. »Grof Zeppelin« je n. pr. svoj čas pri Novi Fundlandiji zašel v strašen orkan, katerega ni bila napovedala nobena vremenska postaja. Sploh bodo znanstvena raziskavanja ekspedicijske tudi velikega praktičnega pomena za svetovni promet in gospodarstvo.

Po načrtu bo »Nautilus« dne 10. junija dospel v zadnjo ameriško lukso v Adventskem zalivu; dne 15. junija pa odrine na pot čez in skozi Atlantik. Do severovzhodne grenlandske obale bodo pluli po površini. Potem pa bodo deloma pod vodo deloma na vrhu prodirali proti tečaju, potem pa krenili proti Alaski v Port Barrow. Če bi na prvem delu poti naleteli na nepremagljive težave, jo bodo udarili naravnost skozi Beringov preliv na Alasko. Ekspedicijska upa, da bo do konca avgusta ali v začetku septembra na vsak način dospela na Alasko, odkoder se skozi Panamski kanal vrne v Newyork. Ni pa seveda izključeno, da bi morala prezimiti v arktiku in se spomladi napotiti proti obali, kamor bi v tem dospela pomoč.

Otroški spomenik na Japonskem. Pri velikem potresu, ki je divjal leta 1923 na Japonskem, je našlo smrt tudi okrog 5000 šolskih otrok. V spomin na te žrtve so v Tokiju postavili krasen spomenik, ki nam ga kaže naša slika. Zgoraj je upodobljena skupina otrok, ki se obupno bore proti smrti, ki jim grozi od zadušenja.

Glen Kidston, smrtno ponesrečeni slavni angleški letalec. Te dni se je ob priliki letalske nesreče v Natalu v Južni Afriki smrtno ponesrečil angleški letalski milijonar Glen Kidston, ki je pred kratkim postavil na progi London—Kapsko mesto nov rekord. Rabil je 6 dni in pol.

Britsko srebro

Henry Wells, moskovski dopisnik lista »Chicago Tribune« poroča o komični zadevi, ki se je izcimila iz svečane pojedine v Moskvi. Sovjetska vlada je pogostila vse inozemske poslanike in izkazala izredno gostoljubnost. A britski poslanik sir Owey je nenadno ugotovil, da krasi vse srebrne nože, vilice in žlice grb britskega poslanstva v Petrogradu. Kakor znano, je bilo slednje oplenjeno po sovjetskem prevratu leta 1918. Poslanik ni hotel motiti prireditve, a čim se je vrnil domov, je zunanjemu komisarju Litvinovu poslal uradno pismo z zahtevo, naj mu vrnejo ukradeno britsko lastnino. Litvinov je takoj ugotovil, da je vsa namizna srebrnina lastnina sovjetske vlade in poslaniku priporočil, naj sodnijskim potom dokaže svoje pravice. Dodal je tudi, da bo sodnija najbrž zavrnila tožbo, ker tvori revolucija izhodišče vse sovjetske pravice!

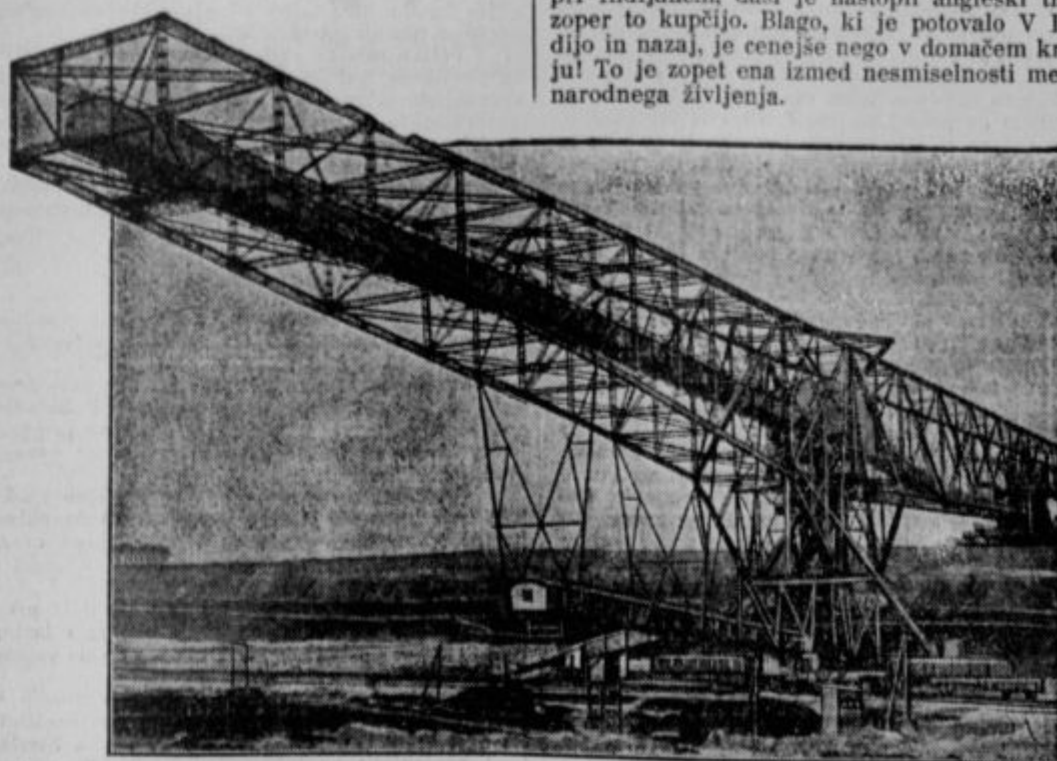
Novi sovjetski komisar za justico. Glavni sovjetski državni pravdnik Krylenko, javni tožitelj v večini političnih procesov v Rusiji, je bil pred kratkim imenovan za ljudskega komisarja za pravosodje.

Indijski krošnjariji na Angleškem

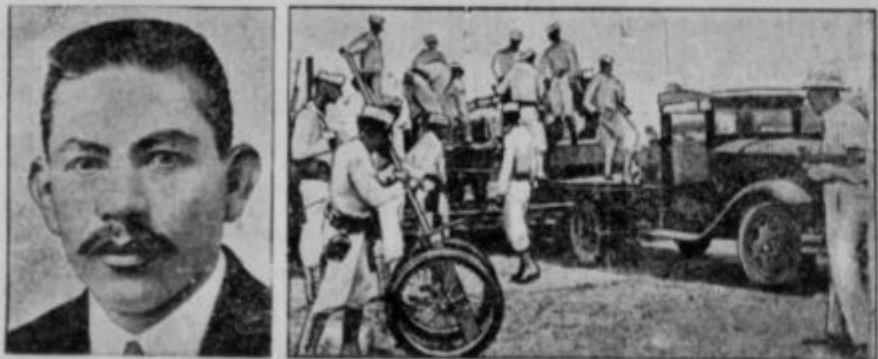
Londoni listi veliko pišejo o Indijancih, ki krošnjarijo v Lancashireu. Kakor naši Dalmatinci hodijo po vaseh in prodajajo po izredno nizki ceni različno blago. Ponujajo za polovično ceno različno svilo in kotenino angleškega izvora. Vse to blago so pripeljali iz Indije, kjer domačini vsled Gandijeve propagande nočejo kupovati angleškega blaga. Velikanska skladišča so bila na dražbi razprodana za slepo ceno. Krošnjariji, ki vozijo te velike zaloge v druge britske kolonije in na Angleško, prav dobro zaslužijo. Posebno veliko krošnjarijev se je prikazalo v okolici Boltona, kjer se nahajajo znane predilnice za izdelovanje svilnatih blag. Krošnjariji prodajajo svilene rute boltonskega izvora po 2 in pol šilinga za kos, dočim jih nudi tovarna sama trgovcem na debelo po 7 in pol šilinga. Prebivalstvo in tudi male trgovine radi kupujejo pri Indijancih, dasi je nastopil angleški tisk zoper to kupčijo. Blago, ki je potovalo v Indijo in nazaj, je cenejše nego v domačem kraju! To je zopet ena izmed nesmiselnosti med narodnega življenja.

pred kratkim pripetil v neki bolgarski vasi blizu Sofije:

Dedu Velji je polagoma pomrla vsa velika družina, tako da je ostal slednjič čisto sam v hiši. Nikogar ni imel, s komer bi se bil pogovoril in razvedril; edini živi bitji, ki sta še živeli z njim pod eno streho, sta bila oba bivola, s katerima je obdeloval svoje polje. Njima je ded poklanjal vso svojo ljubezen, z njima je kramljaj, njima zaupal, kar mu je težilo srce. Potem je prišel dan, ko je starčka stisnila bolezen in ni mogel več vstati. Usmilil se ga je neki sosed, mu stregel in oskrboval tudi njegova bivola. Živali sta kmalu opazili, da hodi krog njiju tuj človek in sta se pri delu le neradi pokorili njegovim poveljem. Nekega večera je eden bivolov predrl ograjo, ki je predstavljala hlev, in z glavo siloma odrinil edina vrata, ki so vodila v koč. Tako je dospel do svojega bolnega gospodarja in mu začel veselo lizati roke in obraz. Kmalu nato je stari Velji umrl. Po davnem običaju so naložili njegovo krsto na voz in vpregli vanj domača bivola, da sta peljala svojega mrtvega gospodarja na pokopališče. Zdelo se je, da bivola umeta to svoje zadnje delo za svojega gospoda, kajti vso pot sta žalostno mukala in ječala. Ko sta se po pogrebu vrnila, nista hotela bivola več jesti ne piti ne delati, in nekega dne so našli starejšo žival pred pragom koč mrtvo.

Največji premični most na svetu. V rudniku Golpa, ki je last podjetja »Elektro-Werke A.-G.« so te dni prvič stavili v pogon 400 metrov dolg premični most, ki je največji te vrste na svetu. Služil bo za odstranjevanje veska, ki leži nad rjavim premostom.

Prve izvirne slike o upor v republiki Honduras. Zgoraj levo: Oboroženi civilisti gredo v boj proti vstašem. Desno: Colindres, predsednik republike Honduras. Spodaj levo: General Gregorio Ferrera, ki vodi vstaše. Desno: Ameriški mornarji se izkrcavajo v Nicaragui, da, če bo treba, prestopijo mejo in ščitijo tamkajšnje ameriške državljane.

Vojska stotisoč delavnih rok v Bolgariji

Leta 1920. so Bolgari sklenili zakon, s katerim so uvedli obvezno delo: 50.000 mladih Bolgarov — prav toliko, kolikor sme po določbah mirovnih pogodb znašati bolgarska armada — mora biti stalno v službi države za javna dela. Zakon so začeli izvrševati leta 1921., tako da obhaja letos prvo desetletnico svojega obstoja. Ali se je obnesel?

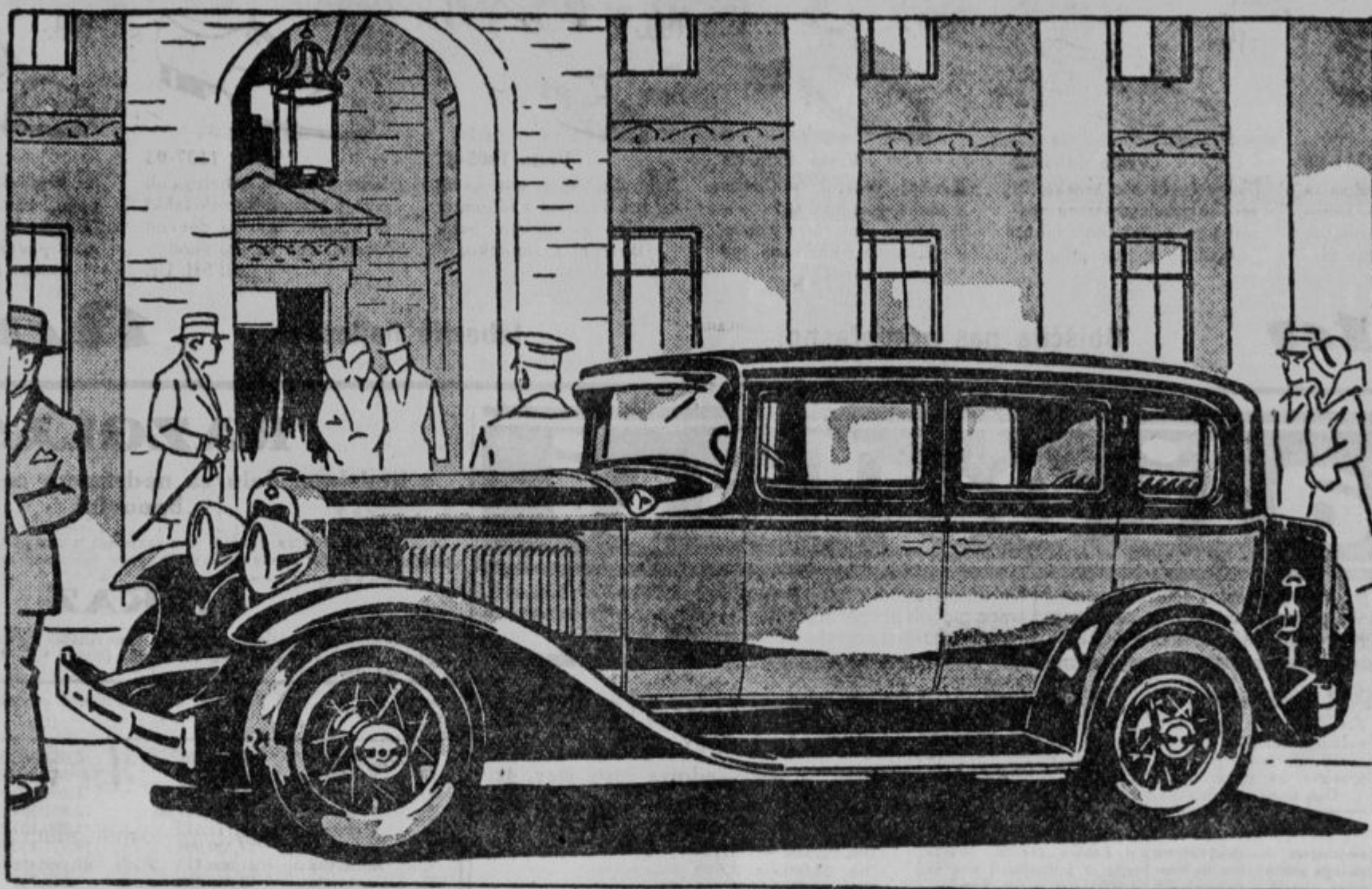
Preden odgovorimo na to vprašanje, ne smemo prezreti domneve ali očitka, da so hoteli Bolgari pod naslovom »trudove povinnost« ojačiti svojo armado za 50.000 mož. Dejansko so »trudovaki« vojaško organizirani, imajo svojo uniformo in stanujejo v barakah v skupnih taborih. Tudi hrano dobivajo od države. Mezda je skrajno nizka in ne more veljati kot običajna odškodnina za delo. Trudovake redno vežbajo v telesnih vajah in pohodih. V trudovački armadi so Bolgari gospodje in ukazovalci, cigani in Turki, ki jih je približno ena tretjina, pa robotniki, vprežna živali. Pri vsem tem pravijo, da Turki in cigani raje služijo tlako državi nego Bolgari, ker vedo ceniti dobro obleko in hrano, ki jo dobe kot trudovaki. Delovna obveznost traja eno leto in vpokličejo vsako leto po 50.000 obvezancev.

Kaj je tedaj ustvarila ta armada v 10 letih? Poznavalci Bolgarije pravijo, da o tem delu ni veliko videti. Ceste in železnice so

še vedno zelo pomanjkljive in pred samo Sofijo rjavi in trohni še na stotine razstreljenih in pokvarjenih lokomotiv in vagonov. Ta slika iz minule vojne naj bi sicer menda bila demonstracija proti mirovnim pogodbam... a vendar napravila predvsem vtis nemarnosti. Pač pa so se trudovaki dobro obnesli pri obnovi potresnega ozemlja pri Cirpanu (potresna katastrofa leta 1925.). Z njihovo pomočjo je Bolgarija izpopolnila cestne zveze s Plovdivom, Burgasom in Varno, zgradila in izpopolnila nekaj železniških zvez; posebno pa je mogla le s pomočjo obveznega dela urediti pri Sofiji velikopotezno letališče in ga zvezati z glavno železniško progo ter velikimi cestami.

Zvesta bivola

O pasji zvestobi je znanih mnogo primerov in dasi tudi med psi ne manjka izrodov, se psom na splošno priznava lepa lastnost zvestobe do gospodarja. Tudi konjeva vdanost gospodarju je znana. Da bi bilo pa tudi govedo, in celo nerodni in kocasti črni bivoli sposobni posebne vdanosti in zvestobe do gospodarja — kdo je še to slišal? In vendar je tudi to mogoče, kakor priča naslednji slučaj, ki se je

Chevrolet Sedan je pousod „bon ton“

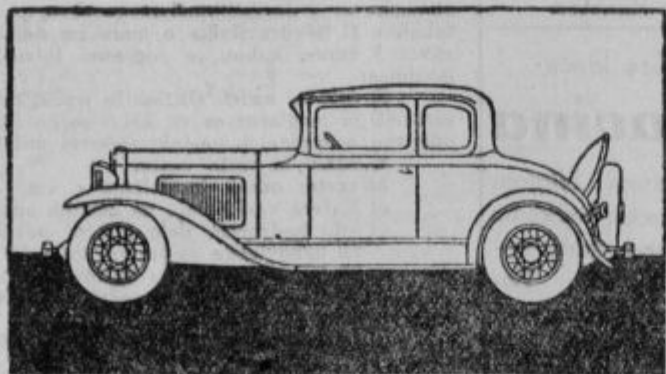
Fisherjeve karoserije odličen šestcilindrski motor

*....oboje vam daje Chevrolet
po presenetljivo nizki ceni....*

VELIKI uspeh Chevroleta je lahko pojasniti. Ze leta je namreč dajal mnogo več za ta denar kakor katerikoli drugi voz njegove cene.

In zdaj evo vam nove serije 1931: devet krasnih modelov, sami prostorni, razkošni vozovi.

V tej seriji se dobe avtomobili za vsak okus in za vse zahteve. Fisher je ustvaril mojstrske karoserije, z moderno in prostorno notranjostjo, v barvah, ki se čudovito skladajo z značajem vsakega modela.

SPORTNI VOZ. Ta graciozni model je najlepši primer elegantnosti Chevroleta 1931. Prostorni zasilni sedež vam daje možnost, da povabite s seboj 3 katerega prijatelja. Voz je opremljen z varovalom pred kamenjem in z enim rezervnim kolesom in je velepraktičen.

Razen svoje mikavne zunarosti imajo vsi ti vozovi priznano Chevroletovo odliko: šestcilindrski motor, ki ga je družba General Motors neprestano izboljševala – od tega trenutka, ko so njeni tehnični sodrugniki dognali, da je za sodobne avtomobilске razmere šestcilindrski motor imperativna zahteva.

Novi CHEVROLET Six

General Motors Continental S. A.

Prešernova 54

Manufaktura

Za mal denar prvovrstno blago!

Josip Ivančič
Ljubljana**Dunajska c. 7**

Konfekcija

Prepričajte se, ogled je neobvezen!

✠ Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da nas je naš iskrenoljubljeni soprog, oz. dobri oče, stari oče, tast, brat in stric, gospod

FRANC KOREN

uradnik drž. žel.

v četrtek, dne 7. maja 1931 ob 8, v 59. letu starosti, nepričakovano za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 9. maja ob 17 iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 11. maja 1931 ob pol 9 v frančiškanski župni cerkvi v Mariboru.

Maribor-Kranj, dne 7. maja 1931.

Marija Koren, soproga. Maks, Ljudmila, Franc, Ivana, Edvald, otroci. Vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila. — Mestni pogrebni zavod Maribor.

Glasba

Philipsov jubilejni
pianino

s 5 letno garancijo je najcenejši kvalitetni izdelek Minka Modic. Ljubljana. Cojzova cesta 9.

Obrt

Stavbno podjetje

Rudolf Terčelj se priporoča ter izvršuje ceno in solidno vsa v to stroko spadajoča dela.

Železničarske čepice perutke in ostali pribor ima po najnižjih cenah stalno v zalogi A. Kassig, Ljubljana Židovska u. 7.

Lanene tropine

in druga krmila tudi najcenejše Veletrovinna žita in moka.

A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK
lekarnar -- SISAK
Varujte se potvorb

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Otvoritevno naznanilo.

Otvorila se je dne 5. maja 1931, v hiši g. Hladnika v Novem mestu, Kapiteljska ulica

podružnica Zadrugnih osrednjih mlekarn v Beli cerkvi.

Mlekarna, zajutrkovalnica in prodaja vseh mlečnih izdelkov.

Pohištvo

praprsto in najmodernejše vam audi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

Št. Vid uad Ljubljana — nasproti kolodvoru

Tovarniško zastopstvo

domače industrije za Zagreb in celo Hrvatsko in Slavonijo išče dva izkušena, inteligentna trgovca komercialne in tehnične naobrazbe in prakse. Sprejema reference. Pisarna s telefonom na razpolago. Za slučaj potrebe treba nuditi tudi odgovarjajoče jamstvo. — Ponudbe pod značko »Industrija« na upravo »Slovenca«.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska štev. 3030.

Motorje in kolesa

vseh prvovrstnih svetovnih znamk, kakor: **Waffenrad, Dürkopp, Opel, Vesta** in dr., daje po ugodni ceni na obroke tvrdka

A. Praprotnik -- Domžale

trgovina s kolesi, šivalnimi stroji in gramofoni.

Istotam je tudi mehanična delavnica, katere poslovodja je poseben specialist za popravljanje avtomobilov in motorjev.

Pred trgovino je tudi bencinska stabilna pumpa.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljani soprog, dobri, skrbni atek in stric, gospod

Ivan Aleš

čevljarški mojster in meščan ljubljanski

dne 8. t. m. ob 8 zjutraj po daljšem bolehanju, v starosti 64. let, boгуvdano umrl.

Pogreb draga pokojnika bo v nedeljo, dne 10. maja 1931 ob pol 4 popoldne od doma žalosti, Ahacljeva cesta št. 10 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. maja 1931.

Vera in Marija, hčerki. Pavla Aleš, roproga.

Mestni pogrebni zavod.

**Hočemo odprodati
SVOJO ZALOGO**

zato smo velikemu številu modelov ponovno znižali ceno do **50%** in več

V naših prodajalnah morete torej kupiti dobro obutev od **Din 94** naprej

Nabavite si torej še danes **Peko** čevlje, ki jih izdeluje največje in najstarejše domače podjetje

Ljubljana - Maribor - Murska Sobota i. t. d.

Tako ugodnega nakupa se Vam ne more nuditi s kake druge strani

Ne zamudite prilike in posetite nas, da se prepričate o dobri kvaliteti in ugodnih cenah